ARCHIVE COPY

Please return.

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America Volume V, Number 4

August, 1982

"Man of the Year"

Speach by Prof. Puzant Yeghiayan, at the National Council Banquet, 14th May 1982, Boston, Mass., where he was declared as "Man of the Year 1982."

Շնորհակալ եմ․ չատ երախտապարտ եմ Ձեր ազնիւ խօսքերուն ու դնահատանքին համար, մանաւանդ չնորհումի՛ն համար այս բացառիկ տիտղոսին—«Տարուան Մարդը»—որ սակայն տեսակ մը օտա՛ր կը հնչէ ինծի․ ․ ․ ։ Կը վարանիմ զայն կցել իմ անունիս․ կարծէք Սրբազան Հայրը իրե՛ն պատկանող չքանչան մը իր կուրծքչն հանեց եւ ինծի՛ տուաւ․ որովհետեւ ի՛նքն է օրուան ընտրեալ առաջնորդ մարդը, Ազգին յարգանքին արժանաւորագոյն անձը․ ․ ․

Excuse me, I wish to be understood by everybody.

I feel completely overwhelmed with the thought that His Grace the Prelate Bishop Mesrob Ashjian, the Reverend Fathers and Honorable Members of the National Council have esteemed my humble self worthy of this exceptional title—"Man of the Year 1982—and your loud applauses, Ladies and Gentlemen, seem to testify that you approve of their questionable decision!

A few weeks ago, at the New York Golden Jubilee Banquet of the Seminary, I was very kindly introduced to a respectable American-Armenian lady as the former Headmaster of the Seminary at Antelias. And with a glaring surprise in her eyes, the distinguished lady asked me: - Have you therefore been a teacher of our Surpazan?-Well, I said, yes, it happened so! But still caught in curiosity, she questioned: — Has Karekin Vehapar also been a student of yours? — Yes, I repeated with a smile again, it happened so! And before she could pause further questions about Khoren Vehapar or others, I added: — Such unexpectable things happen in life, don't they?

And I confess, Ladies and Gentlemen, what is happening today also is one of those

unexpectables. I am a retired professor here; I have accomplished nothing outstanding in America to deserve this superb investiture; true, during my ten years in retirement here, I have written four more books, two in Armenian and two in English, but all these are in Manuscript form as yet; I have also lectured here and there and published articles now and then, but that is what everybody does! In academical terms, I have earned no "credit" for a new "Degree" here. . . All my credintials lie way back in the Middle East; and for these I have been fully compensated with official awards and decorations: one from the President of the Lebanese Republic, the "First Order of the Knights of the Cedars"; and twice from His Holiness the Catholicos of Cilicia, the "Sourb Mesrob-Mashtots Medallion", and the "Prince of Cilicia Medallion"; also a "Thanks Badge" from the Buckingham Palace, London, for my services in Cyprus. Thus, I have been richly rewarded.

But this crowning title bestowed upon me today bears a very special, a double significance, as I see it now, not so much for myself as for the institutions and causes I have served:

(Continued on page 4)

ՀՈԳԵԼՈՅՍ ՊԱՐՈՅՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԷՔՄԷՔՃԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Բայց արդ մնան Հաւատք, Յոյս, Սէր Սոքա երեքեան եւ մեծ քան Սէր է.

—Ա. Կորթ. ԺԳ. 18
Ամէն անգամ, որ անուն մը բոլորիս մտածումին մէջ մտասեւեռում կը դառնայ, երբ վիչտ մը կը չաղկապէ մեր Հոգիները, եւ կեանջի ու մահուան օրէնջներուն դէմ ընդվզում մը կ՚ալեկոծէ մեր
զգացումները, Առաջեալին սա բառերը
միակ կարելի սփոփանջը կը դառնան,
Թերեւս, խոստմնալից եւ սիրելի հարագատի մը, ուխտակիցի մը, եղբօր մը կըսկըծալի կորուստին պատճառած ցաւին

--Կը սիրե՞ս զիս, Հարցուցած էր Յիսուս Պետրոսի և եւ եթե կը սիրես, գնա արածել ոչխարներս։

Եւ ինք տուած էր, իր կեանքին վկայութեամբը, օրինակը Բարի Հովիւին, որ դիտէր ստանձնել, պատրաստակամ էր դիմակալելու մեծագոյն վտանգները մէկ հատիկ մոլորեալ ոչխարի փրկութեան համար։

Կը սիրե°ս զիս, Հարցուցած էր, եւ տուած՝ անփոխարինելի սիրոյ օրինակը՝ Սէրը, որ գիտէր զոհաբերուիլ, Սէրը, որ կարողացած էր Աստուածութիւնը մարդացնել բարձրացնելու համար մարդկութիւնը Աստուածութեան։ Եւ կամ, ինչպէս Պօղոս առաջեալ առաջին ղարու առաջին Հաւատացեալներուն կը Թելադրէր․ «ԵԹէ մարդկային եւ Հրեչտակներու բոլոր լեզուները խօսիմ եւ Սէր չունենամ, պիտի րլլամ պղինձէ զանգակի մը նման, որ կը Հնչէ եւ ծնծղայի մը նման, որ կը ղօղանջէ, եթե ունենամ կանխագիտութեան չնորհքը եւ թափանցեմ ծածուկ խորհուրդներուն խորքը եւ եթե ունենամ մարդկային ծանօԹութիւններուն գումարը եւ մինչեւ իսկ եթե լեռներ տեղափոխելու չափ Հաւատք ունենամ եւ Սէր չունենամ կը մնամ ոչնչութիւն մը։ Եթէ

բոլոր հարստութիւնս, որպես ողորմութիւն, աղջատներուն բաչխեմ եւ մարմինս ալ, որպես զոհ, մատուցանեմ եւ Սէր չունենամ, ոչինչ իրագործած պիտի ըլլամ»:

Քսան երկար դարերու ընթացջին, ամէն ցեղէ, ամէն դասակարգէ եւ գոյնէ մարդիկ գացին Հովուելու Քրիստոսի Հօտը աշխարհի բոլոր անկիւններու՝ վրայ՝ քաղաքակրԹուԹեան օճախներէ. մինչեւ վայրագ ու մութ անտառներուն խորերը։ Այդ մեծ Սէրէն մղուած գացին իչխաններ մերկանալով իրենց աչխար Հային փառքէն, գացին ձկնորսներ եւ չինականներ զգեցած երկնային նոր Փառջը։ Քրիստոսի մա**հը իրենց ձեռ**ջին, Հաւատքի խոփով անոնք ակօսեցին մարդ– կային Հոգեկան արտը, ու Հոն ցանեցին Քրիստոնէական Յոյսի սերմերը, Հնձելու համը ՍԷՐ, Սէրը, որ պիտի կերտէր Նոր Մարդկութիւնը՝ պայծառակեր– պուած Մարդկութիւնը։

Եւ սակայն, հակառակ քսան դարերու Հզօր ու Հաւատաւոր մտքերու Քրիստոնէական սկզբունքներու քարոզութեան մը, մարդկային ընկերութեան մէջ կը յարատեւեն նկարագրի գիծեր, որոնք էական յատկանիչներուն մէջ կը մնան նոյնը՝ կը մնան անփոփոխ։ Մեր չուրջ կը շարունակենը տեսնել եսապաչտութիւն, չահադիտութիւն, փառամոլութիւն։ Եղան, եւ տակաւին պիտի ըլլան անչուչտ, Սիմոն Մոդեր, Քրիստոնէական չնորհըներու վարագոյրին ներքեւ անձնակեղրոն փափաքներու որսորդներ, բայց, արսըն ոռաւբևն բենք ակակ չկանբրայ դնաերբ որտահաժևբի լուսանգակուդն անոնց, որոնք իրենց խօսքէն, իրենց (Շարունակութիւն էջ 2)

ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

Օգոստոս ամիսը, եկեղեցական տօնեըու ծիրէն ներս, կը յատկանչուի Ս․ Աստուածածնի նուիրուած գլխաւոր տօնին՝ Վերափոխման յիչատակումով։

Հայ ժողովուրդին մօտ, դարեր չարունակ, Ս. Աստուածածնի հանդէպ յարգանքն ու սէրը այնքան մեծ եւ խոր եղած են, որ Հայց. Եկեղեցւոյ կողմէ, անոր նուիրուած, այս տօնը դասուած է Հայկական տօնացոյցի հինդ մեծ՝ Տաղաւար Տօներու չարքին։

Ս. Աստուածածնի Վերափոխման յառաջիկայ տօնին առԹիւ չահեկան կը նկատենք մեր ընԹերցողներուն ներկայացընել, Կ. Պոլսոյ Պատրիարը՝ Ամենպտ.
Տ. Շնորհը Արջեպս. Գալուստեանի,
«Տաղաւար Տօներ» հատորէն առնուած
հետեւեալ հատուածը։

իմբգը .

Վերափոխումն Ս․ Աստուածածնի՝ Գործ Վ․ Սուրէնեանի

Վերափոխումն Ս․ Աստուածածնի։ Աստուածաժօր ժարժնապէս վերափոխուժը
առաջին անգաժ կը յիչուի, Թէ՛ Արեւելեան եւ Թէ՛ Արեւժտեան եկեղեցական
հայրերու կողժէ, Ե․ եւ Ձ․ դարերուն։
Արեւելեան բոլոր եկեղեցիները ունին այս
տօնախժբուԹիւնը, առանց սակայն անցընելու վերափոխժան հաւատալիջը իրենց հաւատոյ դաւանանջին ժէջ։ ԿաԹոլիկ Եկեղեցին է, որ Պիոս ԺԲ Պապին
յատուկ կոնդակով, 1950 Թուին, այս հաւատալիջը ժաս յայտարարեց իր հաւատոյ

Դէպքը տեղի ունեցած է, ըստ մեր Ցայսմաւուրքին, հետեւեալ պայմաններուն ներքեւ։ Իր մահէն լման ամիս մը առաջ Գաբրիէլ Հրեչտակապետը յայտնեց Ս․ Կոյսին որ երեք օրէն երկրէն երկինք պիտի փոխադրուի։ Այս լուրին վրայ «բերկրեցաւ Մարիամ եւ Հրճուեցաւ Հոգ– ւով»։ Ու Ձիթենեաց լեռ ելաւ աղօթելու Համար։ Իր Հետ էին Սաղոմէ կամ Սողոմէ, ՑովՀաննէս Առաքեալին մայրը, որուն Հետ այլեւս «լուսքոյը» եղած էր։ Վերադարձին կանչեց ազգականները եւ միւս քրիստոնեայ կիները եւ բոլորին Հաղորդեց որ քանի մը օրէն պիտի փակէր աչքերը այս կեանքին, բանալու Համար *յաւիտենականին* ։

Այս միջոցին կը հասնի Յովհաննէս Առաջեալ որ քարոզութեան գացած էր չրջակաները։ Անոր ալ յայտնեց իր մօտալուտ մահուան մասին եւ խնդրեց որ Ս․ Պատարագ մատուցանէ որպէսզի ստա-

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ ԽՈՐԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

Սուրբ Էջմիածինէն Ամենայն Հայոց Հայրապետը հետեւեալ հեռագիրը ուղարկած է Անթիլիաս՝ Խորէն Ա. Կաթողիկոսին.-

ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ ՕԾՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐ ՏԷՐ ԽՈՐԷՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ Անթիլիաս

Մենք եւ մեր հաւատացեալ ժողովուրդը Հայաստանի ծանրօրէն մտահոգուած ենք Լիբանանի եւ յատկապէս Պէյրութի արդի վտանգաւոր կացութեամբ։

Մշտապէս կ'աղօթենք ձեր բարի երկրի խաղաղութեան եւ բոլոր համայնքներու եւ հայ համայնքիդ անվտանգութեան համար։

Թող - բացուին Աստուծոյ ողորմութեան դռները եւ գեղածիծաղ Լիբանանը վերագտնէ իր երբեմնի բարօրութիւնը եւ ծաղկումը մահմետական եւ բրիստոնեայ բոլոր համայնքներու եղբայրական ողջագուրումով եւ համերաշխ գործակցութեամբ։

Սուրբ Էջմիածինեն Ձերդ Սրբութեան մեր սիրոյ ողջոյնը մեր քաջալերանքը եւ լիբանանահայ մեր բոլոր հոգեւոր զաւակներուն մեր հայրական սէրը եւ օրհնութիւնը։

Տէրը ձեզի ամէնուդ պահապան եւ օգնական եւ մաիթարիչ։

Մնամք Ձեզի վշտակից եւ նոգածու։ Ողջ լերուք զօրացեալ սուրբ նոգւով, ամէն։

ՎԱԶԳԷՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

նայ իր վերջին Հաղորդութիւնը։ Այս միջոցին մի առ մի Հաւաբուեցան նաեւ միւս Առաջեալները, իրենց քարոզութեանց վայրերէն, «կանչուած ըլլալով $U\cdot$ Հոգիէն»։ Ս․ Պատարագի վերջաւորութեան Հաղորդուեցաւ Ս․ Աստուածածինը եւ ապա «ողջունեցին զիրար սուրբ Համբոյրով»։ Այնտեղէն ելլելով մտան Ասաուածամօր տունը որ մօտ էր վերնատու– նին։ Այստեղ եւս յայտնեց բոլորին իր մօտալուտ ննջումի մասին․ «Այն ատեն Առաջեալները սկսան լալ արցունք Թափելով»։ Եւ ինք Աստուածամայրը երկընցաւ իր անկողինին վրայ եւ պատրաստուեցաւ Հոգին աւանդելու։ Ցանկարծ այդ պահուն պայծառ գաղափար մը ունեցաւ ՅովՀաննէս։ Յարմար տախտակ մը мисте Иппистомцой биргиб «გись մեզ զտիպ պատկերի քո»․ այսինքն պատկերդ կ'ուզենք ունենալ, որպէսզի բաժանումէդ յետոյ գոնէ անով մխիթժարուինը։ Ու Աստուածամայրը ձեռքն առնելով տախտակը «խաչակնքեց անոր վրայ եւ դրաւ զայն իր երեսին, Թրջեց զայն իր արցունքով եւ Աստուծմէ խնդրեց որ անով բժչկութիւն ըլլայ ամէն տեսակ ցաւերու, յատկապէս բորոտներու»։ Նոյն ժամուն լուսեղէն կամար մը կազմուեցաւ Սրբուհիին վրայ , ձայն մը լըսւեցաւ որ կ'ըսէր․ «Ուզածիդ պէս պիտի րլլայ , մայր իմ»։ Ու Մարիամ Աստուածամայր Առաքեալներուն տուաւ իր «կեն-(Շարունակութիւն էջ 3)

PRELATE ATTEND'S SPECIAL INDEPENDENCE **DAY MASS**

On July 4, 1982, His Grace Bishop Mesrob Ashjian, Prelate, accompanied with Mr. Onnic Marashian, Chairman of the Executive Council, attended a special Independence Day Mass at the Cathedral Church of St. John the Divine, in N.Y.C., upon the invitation of Ms. Samira El-Dagher Consul General of Lebanon.

The Sermon of the day was delivered by Ghassan Tueni, Ambassador of the Permanent Mission of Lebanon to the U. N.

Immediately following the Mass, a fellowship hour was shared by church attendants, which was followed by a Press Conference.

«ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕ°Ն ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՄԱՐ»

Նիւ Եորքի Եպիսկոպոսականներու Մայր Տաճարի վարիչ մարմինը Միացեալ Ազգերու ջերմամիջուկային ռումբերու ապազինման համաժողովի առիթով կազմակերպած էր չաբաթական պաչտամունըներու, քարոզներու եւ դասախօսութեանց չարք մր։

Յուլիս 4ին, Ամերիկայի Միացեալ Նա-Հանգաց անկախութեան տօնին առթեր., դասախօսելու Հրաւիրուած էր, Միացեալ Ազգերու մօտ, Լիբանանի դեսպան Պրն. Ղասսան Թուէյնի, «Անկախութեան Տօ^ռն

Առաջանորդ Սրբազան Հայրը՝ Գերչ․ Տ. Մեսրոպ Եպս. Ալճեան, Թեմիս Ազզային Վարչութեան Ատենապետ՝ Պրն. Օննիկ Մարաչեանի եւ խումբ մը ազգայիններու ընկերակցութեամբ, Լիբանանի Նիւ Եորքի հիւպատոս՝ Տիկ․ Սամիրա Էլ Տաղէրի Հրաւէրով, ներկայ գտնուեցաւ սոյն մէկտեղումին։

Աւելի ուչ, Եկեղեցւոյ ընդունարանին մէջ կազմակերպուած մամլոյ ասուլիսին մասնակցեցաւ Պրն․ Օննիկ Մարաչեան։

Պրն. Թուէյնի, իր խօսքին մէջ, անդրադառնալով Լիբանանէն ներս տիրող ծանր կացութեան, կոչ ուղղեց բոլորին, որ իրենց նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւնը չխնայեն վերստեղծելու համար օտար միջամտութեւններէ զերծ, միասնակամ եւ վերջապէս խաղաղած Լիբանան մը ։

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ Լիբանանի խաղաղութեան Համար մատուցուած *համայնական աղօթ*եքով մը։

ጉኮՒԱՆ ԱԶԳԱՑԻՆ ԱՌԱՋԱՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

> ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ ՄԱԼԽԱՍ

ቧԱՐԹዐՆՔ **Ե. ՀԱՏՈՐ** ՑԵՏ ՄԱՀՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ 1982 **ԵՐԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ**

ՆኮՒ ԵበቦՔ, ՆኮՒ ԵበቦՔ

Այս հատորը, որ կը բաղկանայ երկու մասերէ, Անահիտ Ոսկեան եւ Սգաւոր Առիւծ Գեւօն, թէեւ իր լըրումին չի հասցներ Մալխասի ծըրագիրը, բայց արդարութիւն կ'րնէ իր վէպի կարգ մը հերոսներուն եւ մասամբ ալ գոհացում կուտայ իր ընթերցողներուն, որոնք, յափըշտակութհամբ կարդալէ յետոյ Մալխասի երկերը, անհամբեր կը սպասէին հայ-վէպի վախճանին։

15 ՏՈԼԱՐ ԱՌԱՔՄԱՆ ԾԱԽՍ 1 ՏՈԼԱՐ

OUTREACH

Bishop Mesrob Ashjian, Prelate Armenian Editor: Very Rev. Khajak Hagopian

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscript will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, N.Y. 10016.

A BRIEF INTERPRETATION OF THE SOORP BADARAK OF THE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH

By Rev. G. Shrikian SOORP BADARAK is the name given to the complete church service as well as one portion of the complete service. Translated, SOORP BADARAK means Holy Sacrifice. What do we mean by Holy Sacrifice? We know that the Jews, before Christ, sacrificed animals, birds, etc., in their temples for the atonement of their sins. God sacrificed His Son, Jesus Christ for our sins. He did this as a supreme act of love. "For God so loved the world that He gave His only begotten Son, that whosoever believes in Him should not perish from the earth but have everlast-

But how does this sacrifice relate to our Church Service? Our Church Service is like a reenactment of certain events in the life of Jesus Christ, namely, His Ministry, The Last Supper, His Crucifixion and finally His Ascension. In other words, our Church Service is like a Holy Play that tells us about Jesus Christ and brings us closer and unites us with Him.

The SOORP BADARAK is divided into four parts, namely, The Preparation, Synaxis, SOORP BADARAK and Final Blessing and dismissal. Each of the four parts depict the significant events in the life of Jesus Christ.

Part I—The Preparation:

ing life." (John 3:16).

This is the first part of the Badarak. In this part the celebrant prepares himself to perform the duties of the Badarak and also prepares the elements of communion.

In order to be worthy of the honor of performing the Holy Sacrifice in the name of God, the celebrant first engages in Vesting.

When the celebrant is vesting, he asks God's help and blessing with each article of clothing that he wears. The celebrant performs this act in private with the help of a deacon. After the completion of vesting, the celebrant makes his entry into the Church both as a king and a servant.

After the celebrant enters the chancel he proceeds to the Bema and washes his hands with the help of a deacon. By this act the celebrant signifies the cleansing of his soul from his sins before he approaches the divine mystery of the Holy Sacrifice.

With the act of vesting and purification the celebrant is prepared to gain the divine right to perform the Badarak. Thus, behind the closed curtain the celebrant enters into the divine presence of God and begins to perform his duties.

Behind the closed curtain the celebrant offers to God the Eucharistic elements which are Bread and Wine. This offering symbolizes both Christ's Immaculate Conception and His Vicarious Crucifixion. The Church, in this case, symbolizes the mystical body of Christ receiving its flesh (Bread and Wine) which will become the Body and Blood of Christ through the Holy Spirit.

The celebrant blesses the bread (Neshkhar) and wine (Keenee) and offers them to God.

Part II—Synaxis:

This part of our Church Service can be compared to Protestant services. This is the teaching and learning portion of the service, intended in early days as an instructive service to potential members of the church.

The procession, or Tapor, around the church symbolizes the teaching ministry of Jesus Christ. The church is censed by the celebrant which symbolizes the visible form of our invisible prayers and an offering for the atonement of our sins.

The Lesser Entrance refers to the procession of the Holy Bible behind the Altar and its presentation to the celebrant.

The Lections (lessons from the Old Testament with the Epistles of the New Testament) the deacon reads from the chancel while the Gospel is read on the Altar.

The Creed is the proclamation of faith by all of the congregation. The Nicene Creed, used in our church, forms the basis of Christian belief.

Part III—Soorp Badarak:

This is the longest and most important part of the Badarak. Everything that occurs prior to this time prepares the way for this most divine miracle. To better understand Part III, one must be familiar with the events of the Last Supper which can be found in Matthew 26:26-28, Mark 14:22, Luke 22:19-20.

We know that, at the Last Supper, Christ did four things; namely, He took bread (which is called the offertory in our service), gave thanks (eucharist), broke the bread (Intinction and Fraction), and gave it to His disciples (Communion). These four events are dramatized in our Church Service.

We remember that the Lesser Entrance refers to the procession of the Holy Gospel behind the Altar. The Great Entrance refers to the procession of the Chalice behind the Altar and its presentation to the celebrant. This act represents Christ's redemptive work. In other words, Christ offers His Body and Blood (symbolized by Bread and Wine) to His people as atonement for their sins. The Altar in our Church symbolizes the Cross upon which Christ was crucified. The celebrant lifts up the Neshkhar (Wafer) and the Chalice and presents them as an everlasting symbol of the Body and Blood of Christ.

When the gifts are presented to the celebrant, the gifts are still Bread and Wine, representing the Body and Blood of Christ. It is at the symbolic moment of Jesus Christ's death on the cross that the Holy Spirit descends and enters the gifts and transforms them into the Body and Blood of Jesus Christ. This event occurs when the celebrant blesses the elements nine (9) times while each time the Chalice is censed by the

The celebrant, who speaks for Christ, then offers the communion to the congregation. Before the communion, a confession is said by the participants. The communion is administered by the celebrant individually to the participants. Communion is the final act of the Holy Sacrifice. It is the sacramental union of the believer with the Lord Jesus Christ through the help of the Holy Spirit.

Part IV—Final Blessing and Dismissal:

This part is very brief and it consists of the celebrant's blessings, a reading from the Gospel and Hokehankeesd (Requiem Service) if it is requested or permissible.

Upon the Last Gospel, John 1:1-14, rests the theological foundation of the Christian Church and upon the phrase, "the Word was made flesh," lies the belief of the incarnation of Christ through the act of the Holy Spirit. At this point the faithful should realize that the Word of God dwells among them through the Holy Spirit, God's moving and motivating power in our lives.

Following the Gospel, the celebrant dismisses the congregation with the following pravers.

Guardian and hope of the faithful O Christ our God, Keep the preserve in peace Thy faithful people Under the protection of Thy Holy and Venerable Cross. And save (us) from our enemies (visible and invisible).

And make us worthy to laud and glorify Thee with joy With the Father, and the Holy Ghost, Now and always, forever and ever, Amen.

Be ye blessed by the grace of the Holy Ghost. Go in peace. And the Lord Jesus Christ

Be with ye all, Amen.

At the end of the service the faithful, full of spiritual nourishment and guidance. must shape his daily life according to the precept of the Gospel that he may be worthy again to participate in the Holy Sacrifice or the Soorp Badarak of the Lord.

The Mahs, or the Antidoron, which is distributed to the faithful after attending the Badarak, is not Communion. It is a blessed bread taken from the same substance from which the wafer is prepared and serves as a symbol of participation in the offertory or oblation. Mahs means share, and by having the Mahs the believers demonstrate their sharing with the rest of the congregation in their devotional life.

The Hokenhankeest or the Service for the repose of the deceased is not part of the Liturgy and can be done separately. For practical purposes only, it follows the Soorp Badarak. The service is performed for the benefit of our deceased that they may rest in peace in their abodes. It is an intercession through the Church that God through His love and mercy may overlook their sins and transgressions by accepting them into the heavenly Jerusalem, the abode of the righteous.

գրչէն, ստացուածքներէն ու չնորհքներէն անդին, չվարանեցան իրենց կեանքը ամբողջ, բառին ամբողջական եւ տառացի իմաստներովը, ընծայաբերել եւ Հո*գի*ն ձենձերել, որպէս մոմ վառել, իրենց չրջապատը լուսաւորելով հատնելու անպատմելու նուիրումով մը, որովհետեւ «Շատ Սիրեցին» պիտի ըսէր Եղիչէ Արթ. Դուրեան, եւ «Այս է վարձբդ եթե զիս չատ սիրեցիր»։

Եւ աւելին, որովհետեւ անոնք տեսան թե ջարտարախօսութեւնները կը պապանձին Աստուածային ստեղծագործութեան դիմաց, կանխածրագրումները կը կործանին Աստուածային ծրագրին դիմաց, գիտութիւնները կը կարկամին ԱնՀունին գիտութեան դիմաց եւ մարդկային գեղեցկութերւնները կը թարչամին Աստուածաստեղծ գեղեցկութեանց դիմաց։ Այս բոլոր չնորհ քները իրենց լիուԹիւնը կր գտնեն Աստուծոյ մէջ եւ իմաստ կը ստանան Աստուծոյ ծառայութեան մէջ, Սիրոյ ծառայութեան մէջ, որ գործի կը վերածուի մարդկութեան՝ մեր նմաններուն ծառայութեան մէջ։

Քրիստոնէական Եկեղեցին, դարաւոր այս ժողովուրդը, ինչպէս նաեւ կիլիկեան մեր Սուրբ Աթեոռը գոյատեւեցին, պայծառացան, արմատաւորուեցան եւ ծլարձակուեցան ի գին նմանօրինակ ընծայաբերումներու, անձնազոհութիւններու։ Պէտը չունինը բարձրանալու պատմու– թեան խորերը, Հաստատելու Համար այս ճչմարտութիւնը։ Վերջին ութառնամ<u>-</u> եակի ընթացքին Հայ ժողովուրդը հանդիսատեսը, վկան ու նուիրատուն Հանդիսացաւ ինչպիսի Թանկագին կեանքերու նոյնքան Թանկագին սիրազեղ եւ անձնուէր ընծայաբերումին Հայ Դատի, Հայ ազատագրական պայքարի, Հայապահպանման եւ Հայ Եկեղեցւոյ բագիններուն վրայ ։

Թարմ է պատմութիւնը մեր մտքերուն մէջ, Թարմ են դէմքերը մեր տեսիլքներուն մէջ, թարմ են անունները մեր Հոգիներուն վրայ ։

Մեր կսկիծին մէջ կ'ողբանք անոնց կորուստը, կ՚ափսոսանք անոնց զլացւած պատիւն ու փառքը , անոնց անաւարտ գործը, իրագործելիք տեսիլքները, բայց անոնը, որոնք իրենց կեանքը սիրով ընծայաբերեցին ու պիտի ընծայաբերեն, երբեք կորուստ չեն նկատեր զայն, չեն ափսոսար, որ փառքի չհասան, որովհետեւ փառը չէին փնտռեր ու իրենց գործը անաւարտ չեն նկատեր, որովհետեւ Հա– ւատք ունէին թե օր մը, անտարակոյս, պիտի իրագործուին տեսիլքները, Հաւատը ունէին, Թէ իրենը առանձին չեն իրենց մաքառումին մէջ, յանուն յաւիտենական Տչմարտութեան եւ արդարութեան։ Անոնը ունէին կատարեալ յոյսը, թե մաձը գետին պիտի չմնայ ու պիտի գան նոր մաձկալներ Յոյս ցանելու եւ Սէր Հնձելու տեսիլքով վառուած։ Եւ այս ճշմարտութեան իրողութեան դիմաց պիտի խայտան անոնց Հոգիները։ Պիտի խայտան անոնց Հոգիները տեսնելով ծաղկումը իրենց ցանած Հունտերուն իրենց յաջորդներու կեանքի ակօսներուն մէջ։ Ու պիտի ապրին անոնը իրենց անկորնչելի գործին հետ, որովհետեւ, Պoղոս առաքեալին Հետ մենք եւս կր Հաւատանք, որ միակ անկորնչելին եւ միակ յաւիտենականը «Կատարեալ Սէրն է»։

Այսօր, կը հաւատանք, որ բոլոր տեսիլք ունեցող նուիրեալներուն եւ Հաւատքի ընծայեալներուն Հետ մեր Հոգելոյս եղբայրը եւ Կիլիկեան Աթեռին արժանաւոր զաւակը՝ Պարոյր Վրդ. Էջմէջ-Տեանը, իր ժողովուրդին, իր ծառայած հօտին եւ այս Աթժոռի կեանքին մէջ պիտի շարունակէ ապրիլ, իր գործով եւ յիչատակներով, որովհետեւ ինք եւս Տեսիլը ունեցաւ, ունեցաւ Հաւատը, եւ աւելին Սէր ունեցաւ բաշխելիք այս ժողովուրդին եւ Կիլիկեան ԱԹոռին, որոնց ընծայաբերեց իր կեանքը։

Իր անակնկալ հանգումին տարելիցի այս Թախծոտ պահուն, Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի եւ Գանատայի Առաջնորդ՝ Գերչ․ Տ․ Մեսրոպ Եպս․ Աչձեանի, Հոգեւորականաց դասուն եւ **Կ**իլիկեան ԱԹոռի միաբանակից եղբայրնե– րուս հետ դառնապէս կը վշտակցինք անոր ընտանիքի անդամներուն, Հարազատներուն եւ բարեկամներուն իր վաղաժամ եւ անդարմանելի բաց մը գոյացրնող մեկնումին համար, հաւատալով, որ անոր արժանաւոր գործին միակ ու արդար վարձահատոյցը կ՚ըլլայ Ինջը Աստուած իր Երկնային Թագաւորու-Թեանը մէջ, որուն ակնկալուԹեամբը կ'ապրինք ու կը մաքառինք բոլորս , Ամէն։

ከԱԺԱԿ ՎԱՐԴ․ *ՑԱԿՈԲԵԱՆ*

PRELATE ATTENDS LAKIAN BANQUET

On June 10, 1982, His Grace, Bishop Mesrob Ashjian, Prelate, attended a banquet at the N.Y. Hilton Hotel, honoring the John Lakian, candidate for Governor of Massachusette.

The banquet chaired by Mr. & Mrs. Alex Manoogian, Mr. & Mrs. Edward Mardigian and Mr. & Mrs. Hirair Hovnanian, gave an opportunity to the metropolitan Armenian community to express a united support for the election of an Armenian governor in Massachusettes.

Opening prayer for the banquet was given by His Grace, Archbishop Tiran Nersoyan. Mr. Hirair Hovnanian as honorary

chairman and principal speaker expressed his support of Mr. Lakian and thanked the guests for their belief in this endeavor.

Mr. George Philibosian, co-chairman of the evening's affair, spoke briefly congratulating Mr. Lakian for his courage to run for an important post such as the governor's.

Mr. Robert Tenbeckjian, co-chairman of the affair, and a sparkling personality serving as EmCee, brought a special flavor to the evening's gathering.

The banquet came to a close with the prayers of His Grace, Bishop Mesrob Ashiian.

Left to right: Mr. Hirair Hovnanian, His Grace Bishop Mesrob Ashjian; His Grace, Archbishop Tiran Nersoyan; Mrs. John Lakian; Mr. John Lakian; Mrs. Hirair Hovnanian and Mr. Set Momjian.

ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ 🖰 ար. էջ 1էն

դանագիր» պատկերը, որուն վրայ նկարւած էր իր դէմքը։ Եւ ապա աւանդեց իր սրբասնունը Հոգին, ամենամաքուր կոյսն Մարիաժ, իր Միածին Որդիին ձեռբը «զուարթ երեսօք»։ Ու կ'աւելցնէ **ց**այողաւուևճև.™«Ա_օվ իևրա**ો ր**իաևաժևբի պայծառունի մի Աստուածամօր Հոգիին, քարժի լոյոբը աւբլի ոտիսան բև՝ բւ աղբողջական մարդու տիպարն էր, առանց արուի եւ էգի յատկանշական տարբերութեան, նման տասնհինդամեայ պատանիին»։ Առաքեալները, որոնք տեսան այս Հոգին, զարմացած ըսին Տիրոջ․ «Ո՞վ կրնայ նմանիլ պայծառ Հոգիին արեգակի նման քու անարատ մօրդ»։ Տէրը պատասխանեց․ «Բոլոր մարդոց Հոգիները այդպէս պայծառ ստեղծեցի ի սկզբանէ, ձիչդ մօրս Հոգիին պէս, զոր ցոյց տուի ձեզի։ Բայց մեղջը կը սեւցնէ եւ կ'աղտոտէ զայն»։

Այն ատեն Ս․ Կոյսի մարմինը, առանց հոգիի, այսպէս խսսեցաւ․ «Ցիչէ գիս, Տէր, որ զգուչութեամբ պահեցի ջեզմէ ինծի տրուած կուսութեան դանձին պիտի չձգեմ ջեզ, ով իմ գանձիս գանձարանը» ակնարկելով Տիրամօր մարմինին։ «Պիտի չթողում ջեզ, ով իմ սիրական մայրս, մարդեղութեանս առագաստը»։ Եւ ապա երկինջ վերացաւ Ցիսուս, իր հետ տանելով իր մօր հոգին։

Աստուածամօր ընկերուհիները պատանքեցին անոր անչնչացած մարմինը, դրին զայն դագաղին մէջ։ Եւ Առաքեալները իրենց ուսերուն վրայ առած տարին ժաղեցին Գեխսեմանիի ձորը, յատկապէս պատրաստուած տեղը, «սաղմոսիւջ եւ օրհնութեամբ»։ Երեջ օր չարունակ ամէն առաւօտ կ՝այցելէին դերեզմանը եւ երկար ատեն կը մնային այնտեղ․ «Եւ հրեչտակաց փառաբանութեան երգեր կը լսէին»։

Ու բուն վերափոխման պահը կը նկարադրուի այսպէս «Երեք օրէն յետոյ, չորրորդ օրուան առաւօտը, անմարմին զօրաց բանակ մը իջաւ երկնքէն, իրենց գյուխն ունենալով Տէրն մեր Քրիստոսը, որ լուսափայլ ամպով $U \cdot$ Կոյսի դերեզմանին վերեւ կանգ առաւ. եւ կնքուած գերեզմանէն առանց խախտելու տապանը, Հրելտականեր վերցուցին Ս․ Կոյսին աստուածընկալ մարմինը ամպին վրայ՝ իր Միածին Որդիին քովը։ Եւ նա առաւ մարմինը եւ միաւորեց զայն իր մօր Հոգիին Հետ, եւ երկինք վերացաւ եւ նստեցուց իր աչ կողմը փառաց աթեոռի վրայ, ըստ Սաղմոսին որ կ'ըսէ. «Կացցէ Դշխոյ ընդ աչմէ բումմէ»։ Անկէ յետոյ Առաջեալներ այլեւս չլսեցին Հրեչտակներու ձայնը Ս. Կոյսի գերեզմանին վրայ, որովհետեւ կատարելապէս յարութիւն

«Գլխաւոր առաջեալներէն մէկը, Բար-Թողոմէոս, չէր հասած Ս․ Աստուածածնի ննչումին։ Չորրորդ առաւօտը, երբ կ'ադօթեին միւս առաքեալները գերեզմանին վրայ, Հասաւ Բարթողոմէոս Խորասանէն, եւ իմանալով Աստուածածնի վախհանած ըլլալը, սկսաւ լալ ու կոծել ու անմխիթար կ'ողբար, թէ ինչո°ւ ինք միայն արժանի չեղաւ Աստուածամօր վերջին տեսութեան։

Ու խնդրանք մատոյց Բարթողոմէոս ըսելով իր ընկերներուն, որ Թոյլ տան գերեզմանը եւ դագաղը բանալ, որպէսզի տեսնէ վերջին անգամ Աստուածամօր լոյս երեսը եւ մխիթարուի։ Առաջեալները տեղի տուին Բարթողոմէոսի թախանձանքին, եւ բացին անմիջապէս տապանը։ Սակայն ի մեծ զարմացումն բոլորին, չգտան դագաղին մէջ Աստուածամօր մարմինը, զոր իրենց ձեռքով դրած էին անոր մէջ։ Երբ զարմացած լուծում *մ*ը գտնել կ՚աչխատէին պատա**հարին**, յանկարծ վերէն ձայն մր լսելի եղաւ որ կ'ըսէր․ «Անոր մարժնի մասին մի չփոթեր, որովհետեւ երկինք փոխադրեց զայն իր Արարիչը եւ Որդին։ Իսկ անոր փայտէ պատկերը Բարթողոմէոսին տուէք, որպէսզի անով մխիթարուի եւ տանի այն երկիրը, ուր պիտի երթայ ճաևսնբլու»։

Առաջեալներ այս ձայնը լսելով Աստուծոյ գոհութիւն մատուցին եւ փառաւորեցին Աստուածամայրը։

Իբրեւ վերջաբան կ՝աւելցնէ Ցայսմաւուրջը․«Ս․ Կոյսը երբ Երուսաղէմի տաճարէն ելաւ, տասնչորս տարեկան էր։ Երբ ծնաւ Ցիսուսը՝ 15 տարեկան էր։ Ու երբ համբարձաւ Քրիստոս՝ 48 տարեկան էր։ Ու երբ վախճանեցաւ՝ Վաթսուն տարեկան էր»։ Ուրեմն Ս․ Կոյսը Ցիսուսի համբարձումէն յետոյ ապրած է միայն տասներկու տարի։

Կը տրուի նաեւ Աստուածամօր ֆիզիջական նկարագրութիւնը։

«Ս. Կոյս Մարիամ երկայնահասակ էրսպիտակամարմին. երկայն երեսով. երկայն մատներով. եւ լեզուն՝ Աստուծոյ ամէն տեսակ չնորհներովը, իւր Միածնի նմանութեամբ, որ մարդոց որդիներէն ամենչն գեղեցիկն էր, նոյնպէս էր նաեւ Աստուածամայրը ըստ վկայութեան Սողոմոնի, որ կ՚ըսէր. «Գեղեցիկ ես կանանց մէջ, բոյր իմ հարս»:

Ահաւասիկ ասոնք են տուեալները Աստուածաժօր Վերափոխման, որ ժեզի
ժեկնակէտ ծառայեց սկսելու հաժար գըլուժեան այս չարքը։ Անոր բարոյական
իժաստը եւ հոգեւոր ժեկնաբանուժիւնը
կը խտանայ Սաղժոսի սա խօսքին ժէջ.
«Թոյլ պիտի չտաս, որ սուրբդ ապականուժիւն տեսնէ»։ Տարակոյս չի վերցներ
Աստուածաժօր գերազանց սրբուժիւնը.
այդ սրբուժիւնը սահժանուած չէր հողին
տակ ժաղուած ժնալու, այլ փոխադրուելու գերագոյն Սրբուժեան ժօտ, որ է
նոյնինըն Աստուած։

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆԸ ՎԱՆՔՈՒՎԸՐԻ ՄԷՋ

Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերչ․ Տ․ Մեսրոպ Ս․ Եպս․ Աչձեանը, Յունիս ամսուայ 17-21ի միջոցին, տարեկան այցելութեամբ գտնուեցաւ Թեմիս նորակազմ գաղութներէն Պրի-թիչ Քոլիմպիայի Վանջուվըր ջաղաջին մէջ, ուր անցուց աչխատանջային եւ կազմա-կերպական չաբաթ մը։

Առաջնորդ Սրբազանը Վանջուվըրի օդակայանը հասաւ երեկոյեան ժամը 5ին, ուր զինջ դիմաւորելու եկած էին տեղական մարմիններու ներկայացուցիչները։

Ցաջորդ առաւօտ, Գերչ․ Առաջնորդը, տեղւոյն ազգայիններէն ոմանց ընկերակցութեամբ, այցելեց «Արազ» Ազգ․ չաբաթօրեայ վարժարանը, եւ պահ մը մտերմիկ գրոյց ունենալէ ետք վարժարանի Տնօրէն Պրն․ Վազգէն Մովսէսեանին հետ այցելեց ղասարանները, ուր 40 մատղաչ մանուկներ եւ պատանիներ ժրաջանօրէն կ'աչխատէին Մեսրոպեան «Մեծասքանչի» խորհուրդներուն թափանցել։ Սրբազանը օրհնեց զանոնջ եւ ուրախ սրտով բաժնուեցաւ այս Թէեւ վախտ, սակայն եւ ջանասիրութեամբ Հայապահպանման գործին նուիրուած փոքրիկ ամրոցէն։

Կիրակի, 19 Յունիսի, կէսօրէ ետք Սրբազան Հայրը Սուրբ եւ Անմահ Պատարագ մատուցանեց տեղւոյն ՍենԹ ՓիԹըրզ Անկլիջան Եկղեցիին մէջ, եւ աւուր պատչաճի քարոզեց Ս․ Էջմիածնի տեսիլքին եւ Սրբոյն Գրիգոր Լուսաւորչի նչխարաց գիւտին տօներուն առԹիւ։

Յետ Սրբազան Պատարագին, Եկեղեցւոյ սրահին մէջ, կայացաւ ճաչկերոյթ մը, որուն ընթացջին, ուրախ մթնոլորտի մը մէջ, նչուեցաւ «Հայրերու Տօնը»։

Սրբազան Հայրը, այս առնիւ կատարած իր խօսքին մէջ, գնահատունեամբ արտայայտուեցաւ տեղական մարմիններու ցարդ իրագործած աշխատանքներուն առնչուժեամբ, եւ յատկապէս իր ուրախունիւնը յայտնեց Ազգապատկան նոր կալուածի գրնման առնիւ։ Ապա կարեւորունեամբ յանձնարարեց, որ հոգածունեամբ եւ գուրգուրանքով խնամք տանին եւ զօրավիգ ըլլան Հայ Վարժարանին ու ղարկ տան անոր բարգաւանումին։

Իր Վանքուվըր կեցութեան չրջանին, Գերչ․ Սրբազան Հայրը կապեր Հաստատեց այլ յարանուանութեանց ներկայացուցիչներուն Հետ։ Այս ծիրէն ներս ան մասնաւոր քաղաքավարական այցելութիւն մը տուաւ Անկլիքան Եկեղեցւոյ Հոդեւրո Հովիւին։

Տեղւոյն Մորմոն Համայնքի եպիսկոպոսը՝ Լորընս Ք. Բատըմ, Սրբազան Հօր չրջանէն ներս ներկայութեան մասին տեղեկանալով, մասնաւոր ժամադրութեամբ, յատուկ այցելութիւն մը տուաւ անոր։

Երկուչաբանի օրը եղաւ խորհրդակցունեանց եւ ներջին կազմակերպչական աչխատանջներու յատկացուած օր մը։ Նոյն օրը երեկոյեան Սրբազան Հայրը ունեցաւ ընդհանուր հանդիպում մը տեղւոյն Ազգ․ Երեսփոխաններուն, Հոգաբարձունեան եւ այլ մարժիններու ներկայացուցիչներուն հետ։ Սոյն ժողովին ի չարս այլ եւ այլ հարցերու որոչուեցաւ Պրինիչ Քոլիմպիայի նորակազմ համայնջի Հայց․ Առջլ․ Եկեղեցին կոչել Ս․ Աստուածածին։ Վստահ ենջ որ, ջրիստոնկական Եկեղեցւոյ մեծագոյն Սրբուհին, որուն վիճակուեցաւ Աստուածամայր դառնալու դերագոյն երանունիւնը, իր մայրական հովանիին եւ օրհնունեանը ներջեւ պիտի պահէ այս ազազուն համայնջը, առաջնորդ եւ զօրավիդ հանդիսանալով անոր այս աշխարհի նոհուրոհին մէջ։

Սրբազան Հօր Վանջուվըր կեցութիւնը ունեցաւ նաեւ իր հովուական բաժինը։ Ան հոն գտնուած միջոցին կատարեց պսակադրութիւնը Ճորճիկ Շահնազարեանի ընդ Արմինէ Ճգնաւորեանի, ինչպէս նաեւ մկրտութիւնը երկու փոջրիկներու Ռիթայի եւ Նի-Քըլըսի։

Ամսուն 21ին, Առաջնորդ Սրբազանը, հոգեպէս լիացած համայնք մը Թողելով իր ետին, դոհունակութեամբ բաժնուեցաւ Վանջուվըրէն։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Գերշ. Մեսրոպ Եպս. Աշճեան Արազ Դպրոցի մանուկներուն հետ։

The following poem is taken from SACRED WRATH, Selected poems of Vahan Tekeyan, bilingual edition, English translations by Diana Der Hovanessian with Marzbed Margossian. 175 pages. Available at the Prelacy Bookstore: paper \$7.50, cloth \$12.50.

TO GOD

Whatever your gift, I gave back, Here, God, it is yours. The seeds you have I planted under the pillow of my crib. And the harvest grows from my palms.

How meager it is. How small. If I open my fist no one sees it at all. Or perhaps can see only dust and sense a vague fragrance, the wind can sweep.

Some never blossomed and some seeds grew and were festooned into wreaths and rings that fade this autumn.

It is my fault, mine alone if I do not harvest again to fill the other side of the balance you provide with more than pain and regret.

But if this is all, I offer it to you with love.

In Support of Disarmament and Peace

The Second United Nations Special Session on Disarmament currently in session until July 9, in New York, has received the encouragement and prayers of all, including the Armenian Church.

In support of peace and justice to all mankind, His Grace, Bishop Mesrob Ashjian, Prelate of the Armenian Apostolic Church of America, attended the Solemn Pontifical Mass on the occasion of the opening of the Special United Nations Session on Disarmament held at St. Patrick's Cathedral on Sunday, June 6th, 1982. His Eminence, Terence Cardinal Cooke, Archbishop of New York celebrated the Holy Mass, and His Excellency, the Most Rev. Joseph L. Bernardin D.D., Archbishop of Cincinnati and Chairman of Ad Hoc Committee on War and Peace, of the National Conference of Catholic Bishops, delivered the homily.

On Saturday, June 12, His Grace, Bishop Ashjian participated in the demonstration for peace held in New York City, that marched from the U.N. to the Central Park.

As a Christian Church, the Armenian Apostolic Church of America deeply understands peace and wholeheartedly supports and prays for all efforts towards its prevalence

ԷԼԻԶԱՊԷԹ ՊԱՈՒԷՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ

"MAN OF THE YEAR"

(Continued from page 1)

First, it is a very kindly recognition of a lifetime endeavors and achievements of an unpretentious educator and author.

Secondly, it symbolizes a nation-wide acknowledgement that our Seminary has indeed truly served the nation during the past fifty years of most critical times, and that today also it stands as a well organized institution fully capable of carrying on its singular mission of training religious and educational leaders so desparately needed for the generations of today and tomorrow.

Every title, whether earned or granted, brings with it a responsibility as well as an authority. In the past, as the Internal Director and Dean of Studies of the Seminary, and later as the Principal of the Melkonian Educational Institute in Cyprus, I have held extensive responsibilities and commanding authority. But now, what privilege does this strange title "Man of the Year" convey? I would like to take this title, not as a decorative ribbon, but rather as a gentle call to a sense of moral responsibility to speak out with impartial authority about the prblems which concern our people as a whole.

And with that challenge in mind, I respectfully salute all those who have been honored with such badges of recognition from the higher authorities or from the Catholicossates of Sourp Etchmiadzine and of Cilicia, and humbly remind them of their moral responsibilities. I would dare propose earnestly, that all these "badge bearers" or "Burden bearers" so to call — and there are quite many of them, some among us here - they should come foreward openmindedly and confer about and find out ways and recommendations for right policies and right conduct to follow, to secure the unity and strength of our tormented people.

The Armenians of America have been leaders in many aspects of life: in generous philantrophy, in scientific research and technology, in the pursuit of human rights and freedom; they have built churches and cultural centers like this, here and overseas; but as a crowning achievement it is time now, that they — I mean, you — take up the courageous leadership in the reconciliation of the unfortunate misunderstanding between Etchmiadzin and Antelias, and in reuniting the sadly factioned and fractioned parts of our communities. Happy reconciliation and perfect cooperation can and should begin here in America between the Etchmiadzin Diocese and Cilician Prelacy; and undoubtedly both sides will be benefited by such harmonious cooperation.

Unity can come through contact and cooperation. We cannot understand each other without meeting together and without thinking and working together. And if we cannot work and think together, how could we ever hope to offer any message or leadership to our people?

As a nation we are once more confronted with most critical problems; and it is imperative that we stand united before the world, so that we might focus attention with combined energy on problems of wider national

As for us the "Badge bearers" or "Burden bearers", as you wish to call, all these brilliant awards bestowed upon us would bear real significance only if they could result in promoting more purposefully the reconstructive mission of our intellectual leadership positively involved in the educational, social and political issues of our

It is so nice to honor those who have served in the past; but it is wiser to assist and support the efforts of those who are serving at the present. And the easiest thing this generation can do is to set up a few more signal-lights, a few more lamp-posts along the path of the next generation.

As I grow older, I learn to appreciate simple things I used to take for granted when I was young: such living realities as the exquisite picture of a little child totally absorbed in his or her First Language Textbook . . . or the admirable beauty of a youth kneeling head-bowed before the Altar of our Saints for ordination, pledging his whole life to the service of his people!

We must vow with solemn promise that such rejuvenating pictures shall never be lacking for our people, for the glory and the unity and strength of The Nation.

Thank you again! Ծէ՛ն մնաք։

VII. ՀԱՑԱՍՏԱՆ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Արաբները ներխուժեցին Հայաստան 640 Թուին։ Երկար ատեն Հայաստան մընաց կռուախնձոր Բիւզանդիոնի եւ Աւներու միջեւ։

VIII. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԵԱՑ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Արաբներու Հետ Համաձայնութեամբ, Աշոտ Ա.ով կը վերականգնի հայոց ջրնջուած ԹագաւորուԹիւնը։ Վերջին Թագաւորը կ'րդայ Գագիկ Բ $\cdot$ ը (1045 թուին)։ 1064ին Սելճուջները կը ջանդեն Անի Մայրաջաղաջը։ Բագրատունիներու շրջանը եղաւ վաճառականութեան եւ արուեստներու ծաղկեալ չրջան մը։

Բազում վանքեր (ուսումնարան) հիմնուեցան, Հաղրատ, Սանահին, Տաթեւ եւ այլն։ Գագաթ Հանձարը=Նարեկացին։ Աշխարհահռչակ ճարտարապետ՝ Տրդատը, որ վերակառուցեց Այա Սօֆիայի քարմեսուաջ եղևբիև։

IX. ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Բագրատունի Գագիկ Բ. ձգելով Կարսր կը հաստատուի Տաւրոսեան լեռներու մէջ իր համակիրներով (1065)։ Կիլիկեան Հարստութիւնը տեւեց մինչեւ 1393, Լեւոն Եւի մահով վերջ դտած։ Արդէն Օսմանցիք (Թուրքեր) գրաւած էին Անատոլիան եւ Պոլիս կ'իյնար 1453ին։

Միջազգային դեր ունեցաւ Կիլիկեան Հեթումեան-Լուսինեան թագաւորութիւնը դիւրացնելով կեցութիւնը խաչակիրներու։ Ծաղկեցաւ Ձեռագիրներու արուեստը։ Ներսէս ՇնորՀալի եւ Թորոս Ռոսլին՝ մեծագոյն դէմբերը այդ չըր-

X · ሆԵԾ ՀԱՅՔԸ ՍԵԼՃՈՒՔԵԱՆ <u> </u> ԳՐԱՒՈՒՄԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 20ቦԴ ԴԱՐ

Այս կարեւոր մասին մէջ, Բագրատունիներու եւ Կիլիկեան ԹագաւորուԹիւններու հետ զուգահեռ, 1071 Թուականէն (Մանազկերտի պարտութիւն) մինչեւ 1915, Հայոց Համար կ՚րյլայ աՀաւոր պայքարներու չրջան որոնք մանրամասնօրէն ուսումնասիրուած են գրքին մէջ։ Սակայն ամենէն դաժան Թուականը կ՝ըլլայ 1915ը խլելով 1,600,000 ՀԱՅԵՐՈՒ կեանքը, առաջին ցեղասպանութիւնը Երուանդ Պարսումեան

20րդ դարուն, Թուրջերու կողմէ կազմա-

XI. ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԱՅՍՕՐ

1918, Մայիս 28, Հռչակում Հայաստանի Հանրապետութեան ։

1920- Սեւրի դալնագիր։ Իսկ 29 Նոյեմբերին Հանրապետութիւնը կը վերածուի Սովետական Հանրապետութեան․ ․ . (կասեցնելով թուրքին ներխուժումը. Ե. Պ.)։

1923—Լօզանի դաչնագիր ու Թաղումը Սեւրի դաչնագրին։

1977—Հայկական Հանրապետութիւնը օրինակելի բարգաւաճ երկիր մը... Հպարտութիւնը Սովետական Միութեան։

ելիզապեթ Պաուեր-*ի գիրքը կը վերջա*նայ ցուցակով մը ուր մանրակրկիտ կերպով նչանակուած են 11 գլուխներու ղէպջերը իրենց Թուականներով ։

ARMENIA-Past and Present 41.2/6 մեծագոյն առա**ջինութիւնը իր գիտական** մերձեցումն է ամբողջ նիւթին, մանաւանդ առաջին չատ կարեւոր բաժնին «կանխագոյն քաղաքակրթութիւնը հայկական բարձրավանդակին մեջ»։ Հոն, էլիզապէԹ Պաուէր յանդուգն տեսակէտներ արտայայտելէ չէ խուսափած, տրուած րլլալով որ ան զինուած է գիտական փաստարկութեան լայն պաչարով ։

Ոչ թե միմիայն անգլերեն կարդացող ամէն Հայ պէտը է ունենայ այս գիրքը, այլ մանաւանդ անՀրաժելտ է զայն *գիրքր—ծանօԹացնել* ամերիկացիներուն, կամ գիրքը փոխ տալով կամ գայն նուիրելով բարեկամներու (ամերիկացի)։ Միացեալ ՆաՀանգներու բազմաթիւ ցեղերէ կազմուած քաղաքացիները այս գրջին ընթերցումով ապահովաբար հըպարտ պիտի զգան Համաքաղաքացի ունենալու զաւակները ցեղի մը, որ Հնագոյններէն է մշակոյթեով եւ պատմութեամը, եւ է առաջինը պետականօրէն ընդգրկողը Քրիստոնէութեան, որ վերջին 20 դարերու քաղաքակրութեան կերտիչն է։

Ծանօթ.- Էլիզապէթ Պաուըրի գիրքը՝ «Հայաստան, Անցեալն ու Ներկան» ստանալու համար, դիմել Ազգ. Առաջնորդարանի գրախանութը։ Գինն է 32 տոլար. առաքման ծախք 1 տոլար։ Մեծաքանակի համար մասնաւոր գեղչ։

DR. VARANT **HAGOPIAN ELECTED** PRESIDENT

On May 18th 1982 Varant Hagopian, M.D., F.A.C.S., was elected president of the Massachusetts Society of Eye Physicians and Surgeons. Dr. Hagopian has served on the Executive Board of the MSEPS for many years, holding positions of Committee chairman, recorder, treasurer and president-elect.

Dr. Hagopian graduated from Tufts Medical School. He did his internship at the Cambridge City Hospital and his eye residency at the Detroit Receiving Hospital-Wayne State University. He is a member of the Massachusetts Medical Society, the American Medical Association, the American Academy of Ophthalmology, and the New England Ophthalmological Society. Dr. Hagopian is a Diplomate of the American Board of Ophthalmology and a Fellow of the American College of Surgeons. Presently he is on the visiting staff of Sancta Maria Hospital, Chief of Ophthalmology at Mount Auburn Hospital and Youville Hospital, and is a consultant in ophthalmology to the state of Massachusetts-Commission for the Blind. Dr. Hagopian is on the teaching staff of both Harvard and Tufts Medical Schools. He has also been a long time member of the Cambridge Chamber of Commerce and the Lexington Lions Club.

Dr. Hagopian has been active in the Greater Boston Armenian Community having served on many committees. He has been a delegate to the National Representative Assembly of the Prelacy and has served on the Executive Council of the Prelacy for four years. Presently he is a Delegate to the General Assembly of the Catholicosate of Cilicia. He also serves as Associate Director on the Friends of Armenian Culture Society

ՇՐՋԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Այսու ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ յառաջիկայ աչնան, Ազգային Առաջնորդարանի կողմէ կազմակերպուած է ուխտագնացունիւն մր, առին եւ Հնարաւորունիւն ընծայելով մեր ժողովուրդին, ուխտաւորաբար այցելելու Հայրենիք, եւ անձամբ տեսնելու, ապրելու եւ ներչընչուելու մեր սրբազան Հողին վրայ ծաղկող Հայրենի ժողովուրդով եւ իր իրագործումներով։

ՈՍԿԻ ԱՇՈՒՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏ—ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16-ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6, 1982

Վայելեցէջ Հայաստանի Ոսկի աչունն ու Արարատեան դաչտի խաղողը։ Շրջապտոյտներ՝ Երե֊ ւանի եւ Հայաստանի տարբեր չրջաններուն մէջ։ Թատրոն եւ Օբերա ոչառութայիս ռբառել վերամուտին։ Գին՝ 1,425 տոլար : *

*Առանձին սենեակի Համար աւելցնել 250 տոլար։

Ցաւելեալ տեղեկութեանց Համար Հաձեցէք կտրել ներքեւի կտրօնը եւ ուղարկել Ազգային Առաջնորդարանի Հասցէին.-

Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America. 138 E. 39th Street. New York. N.Y. 10016

Telephone: (212) 689-7810
Ստորագրեալս կը փափաջիմ յառաջիկայ աշնան այցելել Հայրենիք ։ Հետաջրջրուած եմ «ՈՍԿԻ ԱՇՈՒՆ» Շրջապտոյտով ։
Հաճեցէք ինծի ուղարկել յաւելեալ տեղեկութիւններ ()
Ներփակ կը գտնէջ 150 տոլար` իբրեւ կանխավճար․ Անուն
Zwug ţ
Հեռաձայն

Սահմանափակ թիւով տրամադրելի տեղերունինք. վերջին պայմանաժամը՝ 31 Օգոստոս, 1982.